

УДК 657.6
JEL: M41

Коверда А.В.,
к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу,
Одеський національний економічний університет

ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ПОТЕНЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Нападівська І.В.,
старший викладач кафедри економічного аналізу,
Одеський національний економічний університет

- ▣ Розглянуто питання методології оцінювання вартості потенційних об'єктів інвестування. Запропоновано вдосконалити методичний інструментарій аудиту вартості через залучення норм міжнародних стандартів аудиту в практику оцінювання.
- ▣ Оцінювання потенційних об'єктів інвестування, аудит вартості, надання впевненості, облікові оцінки, подальші події, безперервність.

ОЦЕНИВАНИЕ СТОИМОСТИ ПОТЕНЦИАЛЬНЫХ ОБЪЕКТОВ ИНВЕСТИРОВАНИЯ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ АУДИТОРСКИХ УСЛУГ

Коверда А.В.,
к.э.н., доцент кафедры экономического анализа, Одесский национальный экономический университет

Нападковская И.В.,
старший преподаватель кафедры экономического анализа, Одесский национальный экономический университет

- ▣ Рассмотрены вопросы методологии оценивания стоимости потенциальных объектов инвестирования. Предложено усовершенствовать методический инструментарий аудита стоимости путем включения в практику оценивания норм международных стандартов аудита.
- ▣ Оценка потенциальных объектов инвестирования, аудит стоимости, предоставление уверенности, учетные оценки, дальнейшие события, непрерывность.

VALUATION OF THE POTENTIAL INVESTMENT OBJECTS AS A COMPONENT OF AUDIT SERVICES

Koverda A.V.,
PhD in Economics, Associate Professor of Department of Economic Analysis, Odessa National Economic University

Napadovska I.V.,
Senior Teacher of Department of Economic Analysis, Odessa National Economic University

- ▣ Issues of potential investment objects' valuation methodology are studied. Improving the methodic instruments of value audit using the norms of International Standards of Audit in practice of valuation is suggested.
- ▣ Potential investment objects' valuation, value audit, assurance, accounting values, future events, continuity.

Постановка проблеми

В умовах відтоку інвестицій, викликаного політичною кризою в Україні, яка охопила всі галузі промислової і непромислової сфери, особливого значення набувають питання створення сприятливого інвестиційного клімату. Однією з передумов його становлення є забезпечення потенційних інвесторів достовірною і зрозумілою інформацією про вартість та інвестиційну привабливість підприємств. Важливість дослідження проблеми вартості потенційних об'єктів інвестування та методик її визначення пояснюється тим, що під час кризової фази економічного циклу більшість об'єктів недооцінені, що дає можливість високодохідного вкладання коштів.

Підприємства кабельної промисловості забезпечують не тільки приріст ВВП країни, а й розвиток

інформаційних технологій, які останнім часом набули стратегічного значення. Орієнтація національної економіки на європейські ринки потребує технологічного оновлення виробництва для підтримки конкурентоспроможності продукції. Це, в свою чергу, потребує оцінювання інвестиційної привабливості та вартості потенційних об'єктів інвестування для інвесторів, надання впевненості в надійності та достовірності прогнозних даних. Її може забезпечити аудит у контексті супутніх аудиторських послуг на основі комплексного аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства й обґрунтованих методик оцінювання. У зв'язку з цим особливого значення набувають аналіз та вдосконалення існуючих методик оцінювання.

Аналіз останніх джерел та не вирішені раніше частини загальної проблеми

Дослідженню питань методології аудиту присвячені праці таких вітчизняних науковців, як Н.С. Барабаш, М.М. Бенько, М.Т. Білуха, Н.О. Бондаренко, Ф.Ф. Бутинець, Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, І.В. Жиглей, А.Г. Завгородній, С.В. Івахненко, Л.П. Кулаковська, М.В. Корягін, В.Ф. Максимова, Є.В. Мних, М.О. Никонович, О.А. Петрик, Ю.В. Піча, А.Ж. Пшенична, В.Я. Савченко, В.В. Сопко, Б.Ф. Усач, Л.М. Чернелевський. Аудит вартості підприємства є ширшим порівняно з традиційним аудитом, покладеним у його основу. Він враховує не тільки відомості фінансової звітності, а й дані економічного аналізу середовища і ринків збуту, прогнозну інформацію, які доповнюють перелік доказів.

Відаючи належне науковим напрацюванням попередників, варто зауважити, що окремі питання оцінювання потенційних об'єктів інвестування не знайшли свого вирішення або залишаються дискусійними. Так, нагальним є подальше опрацювання теоретичних засад і поглиблення методичних положень оцінювання вартості суб'єктів господарювання, удосконалення методичного апарату комплексного аналізу діяльності як основного елементу аудиторського дослідження та пошуку доказів, збагачення інструментарію аудиторів рекомендаціями Міжнародних стандартів аудиту, що дасть можливість підвищити якість аудиторських послуг та надійність інформації для потенційних інвесторів.

Метою статті є поглиблення методичних засад аудиту в контексті оцінювання вартості потенційних об'єктів інвестування.

Виклад основного матеріалу дослідження

Для дослідження аудиту оцінювання вартості потенційних об'єктів інвестування спочатку слід дати визначення цього поняття та пов'язаних з ним категорій. У нормативно-правових актах [1; 2] та літературі, присвяченій цьому питанню [4–6], вони відсутні.

Аудит вартості – це надання впевненості в правильності визначення вартості потенційного об'єкта інвестування шляхом особистого оцінювання або оцінки результатів роботи залученого експерта-оцінщика.

Суб'єкт оцінювання – це той, з чиєї позиції проводять оцінювання. Ним може бути фізична або юридична особа, група осіб, держава. Суб'єкт може виступати як в конкретній, так і в абстрактній формі. Цілі таких суб'єктів

різноманітні. В нашому дослідженні ми зосредились на оцінюванні з метою потенційного інвестування.

Об'єкт оцінювання – підприємство, вартість якого визначають за допомогою розрахунків. Об'єктом може бути як ціле підприємство, так і його відокремлені частини – комплексні підрозділи, сегменти діяльності, дочірні підприємства, які можна охарактеризувати як єдине ціле. Термін «підприємство як ціле» передбачає, що об'єкт оцінювання як феномен реальності є комплексним, єдиним у своєму роді конгломератом матеріальних і нематеріальних благ (факторів виробництва). Вартість такого конгломерату в сенсі корисності, яку він має для суб'єкта оцінювання, витікає з ефективної комбінації факторів виробництва.

Складовою аудиторської діяльності є діяльність, пов'язана з оцінюванням потенційних об'єктів інвестування, яке передбачає надання впевненості щодо показників історичної і прогнозної звітності та вартості суб'єкта господарювання. Завдання із надання впевненості, які виконують аудитори, є складовою більшого завдання консалтингу стосовно придбання підприємства (бізнесу), яке містить вимогу надати впевненість інвестору щодо прогнозної інформації. Хоча стандартизація дій забезпечує якість послуг аудиторів, цей аспект не достатньо врегульований і регламентований. Питання адаптації МСА [3] до процедури визнання вартості досі не розглядалось у фаховій літературі.

За своєю сутністю оцінювання – це прогноз майбутніх фінансових вигод на необмежений період часу. Оцінювання вартості підприємств відповідає критеріям використання послуг експерта, оскільки є спеціалізованою процедурою, що відбувається нечасто та за незвичайних умов. Здійснювати його можуть експерти з різних галузей знань. Гарантії щодо правильності облікових оцінок активів та зобов'язань у минулому на базі перевірки об'єкта оцінювання, підтвердження прогнозної та планової інформації, необхідної для визначення вартості, можуть надати тільки аудитори.

Регулювання аудиторської діяльності та практичні рекомендації щодо процедур оцінювання в неявному вигляді знаходять відображення в МСА 540 «Аудит облікових оцінок, у тому числі облікових оцінок за справедливою вартістю, та пов'язані з ними розкриття інформації» (*дали* – «Облікові оцінки») [3, с. 484–529], МСА 560 «Подальші події» [3, с. 559–570] та 570 «Безперервність» [3, с. 573–588].

Вартість потенційного об'єкта інвестування – це частковий випадок облікової оцінки, оскільки вона є критерієм її визначення:

- є приблизним значенням грошової суми;
- її визначають за відсутності точних засобів оцінки;
- їй властива невизначеність попереднього оцінювання.

Схематично процедури аудиту, пов'язані із перевіркою облікових оцінок у відповідь на ризик суттєвого викривлення згідно з вимогами, викладеними в МСА 540 «Облікові оцінки» [3, с. 484–529], наведено на рис. 1.

За стандартами аудиту, існування опублікованих пропозицій цін на активному ринку вважається найкращим аудиторським доказом справедливої

Рис. 1. Порядок застосування аудиторських процедур у відповідь на ризик суттєвого викривлення облікових оцінок (за принципами МСА 540 «Облікові оцінки»)

вартості. Використання пропозицій цін потребує розуміння обставин, за яких розроблялись конкретні пропозиції, котрі часто потребують подальшого коригування. Проте у зв'язку з відсутністю подібних відомостей, складністю оцінки через характер вартості підприємства та методика її обчислення необхідні альтернативні основи оцінювання.

Мета аудиту вартості збігається із метою оцінки щодо облікових оцінок: «прогноз результатів однієї чи кількох операцій, подій або умов, ... вираження вартості поточної операції або статті фінансової звітності на основі умов, переважаючих на дату оцінки» [3, с. 484]. Відмінність полягає у великому обсязі подій, які необхідно врахувати при оцінюванні вартості потенційного об'єкта інвестування порівняно з окремими активами та зобов'язаннями. На основі аудиторських доказів, на нашу думку, аудитор має оцінити, чи є облікова оцінка обґрунтованою або викривленою. Однак невизначеність підприємницької діяльності дає змогу оцінити вартість підприємства лише задалегідь.

Якщо завданням аудиту є підтвердження вартості підприємства, попередньо оціненого управлінським персоналом самого суб'єкта господарювання, то вимоги МСА 540 «Облікові оцінки» [3, с. 486–490] можна застосовувати без модифікацій (див. рис. 1). Вони передбачають проведення процедур у відповідь на ризик викривлення по суті та тестування системи контролю підприємства. У разі оцінювання підприємства аудитором як залученим експертом в рамках *due diligence* процедури оцінки ризиків перетворюються на самостійний пошук відповідної методики, що враховує особливості функціонування підприємства, його галузі на основі припущень.

Уявлення про вартість тісно пов'язане із визначеним моментом часу і передбачає судження, що ґрунтується на інформації, доступній на момент проведення аудиту. Проте на нього впливають події або умови після означеної дати. Результат може значно і швидко змінитись унаслідок змін у середовищі діяльності. Для встановлення вартості підприємства це охоплює також укладення припущень з питань, не визначених під час процедури оцінювання. Аудитор не несе відповідальності за прогнозування майбутніх умов, операцій або подій, які мали б значний вплив

на припущення, якщо б вони були відомі під час визначення вартості підприємства.

Оскільки оцінювання вартості і формулювання припущень залежить від майбутніх умов, операцій і подій, робота аудитора повинна узгоджуватись із вимогами МСА 560 «Подальші події» [3, с. 559–570]. Сукупність аудиторських процедур з цього приводу відображено в формі алгоритму на рис. 2. Внаслідок специфіки аудиту вартості мало ймовірно, що події, які виникають до дати аудиторського звіту, нададуть доказів щодо оцінки вартості підприємства, оскільки вони проявляються лише протягом тривалого періоду. Тому більшого значення набувають процедури, котрі належать до періодів 2 і 3, зазначених на схемі.

У процесі визначення вартості аудитор стикається з трьома ключовими проблемами: невизначеності попереднього оцінювання, побудови або оцінки припущень та вибором методики для здійснення оцінки. Відповідні параграфи та допоміжні пояснювальні матеріали МСА 540 «Облікові оцінки» [3, с. 484–529] систематизовано в таблиці 1.

У деяких випадках невизначеність попереднього оцінювання може викликати сумніви щодо здатності підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі. Тоді доцільно використовувати методику ліквідаційної вартості витратного підходу. Відносно рекомендацій і вимог щодо аудиту слід звернутись до МСА 570 «Безперервність». Вони представлені у вигляді алгоритму дій аудитора на рис. 3.

Припущення є вагомим компонентом процесу оцінювання вартості підприємства. Важливим етапом є отримання розуміння або самостійна розробка припущень, які буде покладено в основу облікової оцінки вартості. Ми вважаємо, що їм слід приділити значну увагу, оскільки припущення є передумовою та підґрунтям оцінювання.

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МСА 540 «ОБЛІКОВІ ОЦІНКИ» ЗГІДНО З ПОТРЕБАМИ АУДИТУ ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Таблиця 1

ПИТАННЯ АУДИТУ	ПАРАГРАФ МСА 540	ПОЯСНЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ ДО МСА
1) Припущення	8в iv, 136 ii	Д3, Д22, Д31-36, Д77-83, Д107-110
2) Невизначеність	8в vi, 10, 15, 16	Д2-5, Д38, Д45-51, Д83, Д103-106
3) Метод і моделі	8в i, 136 i	Д3, Д22, Д24-26, Д57-58, Д71-76

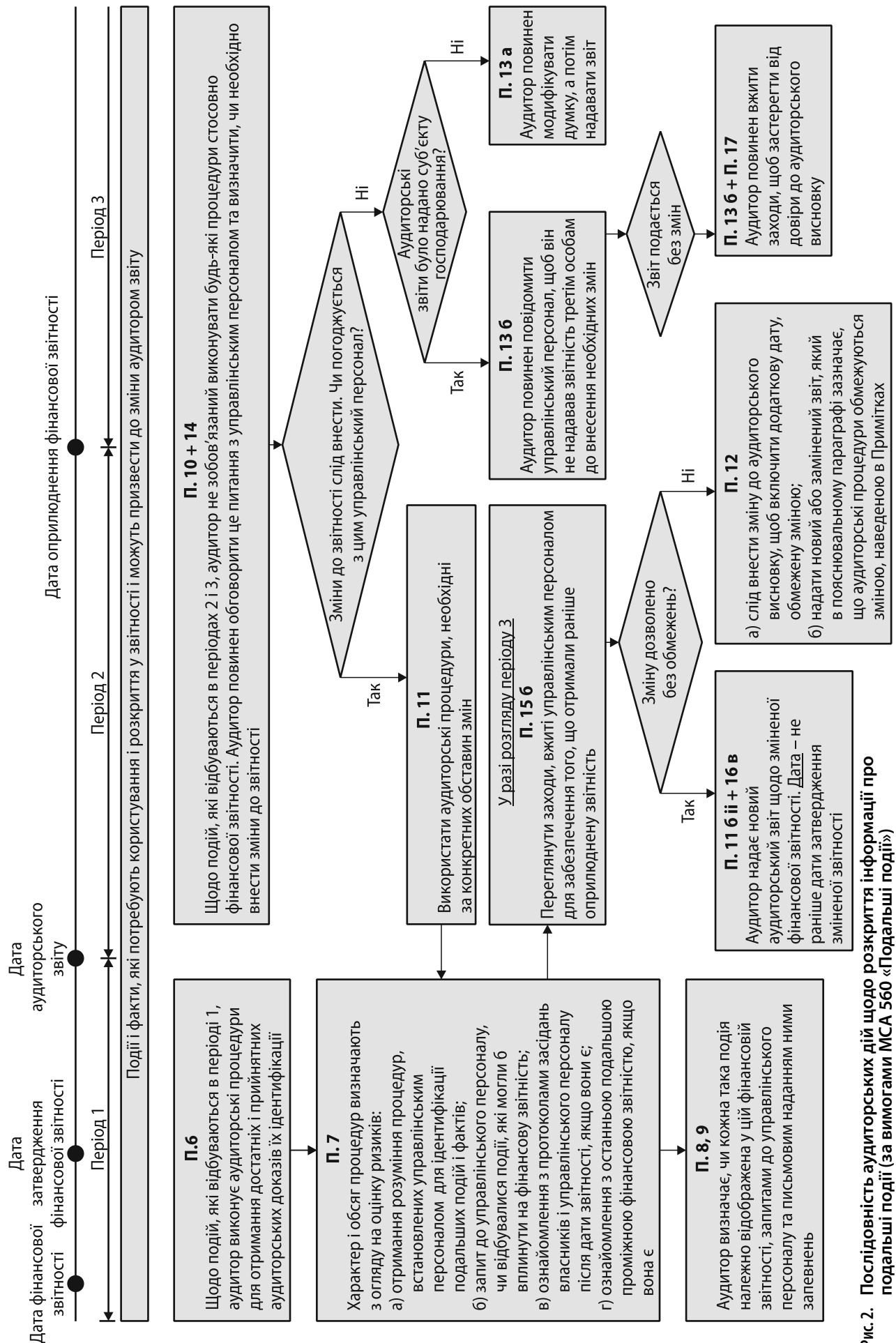

Рис. 2. Послідовність аудиторських дій щодо розкриття інформації про подальші події (за вимогами МСА 560 «Подальші події»)

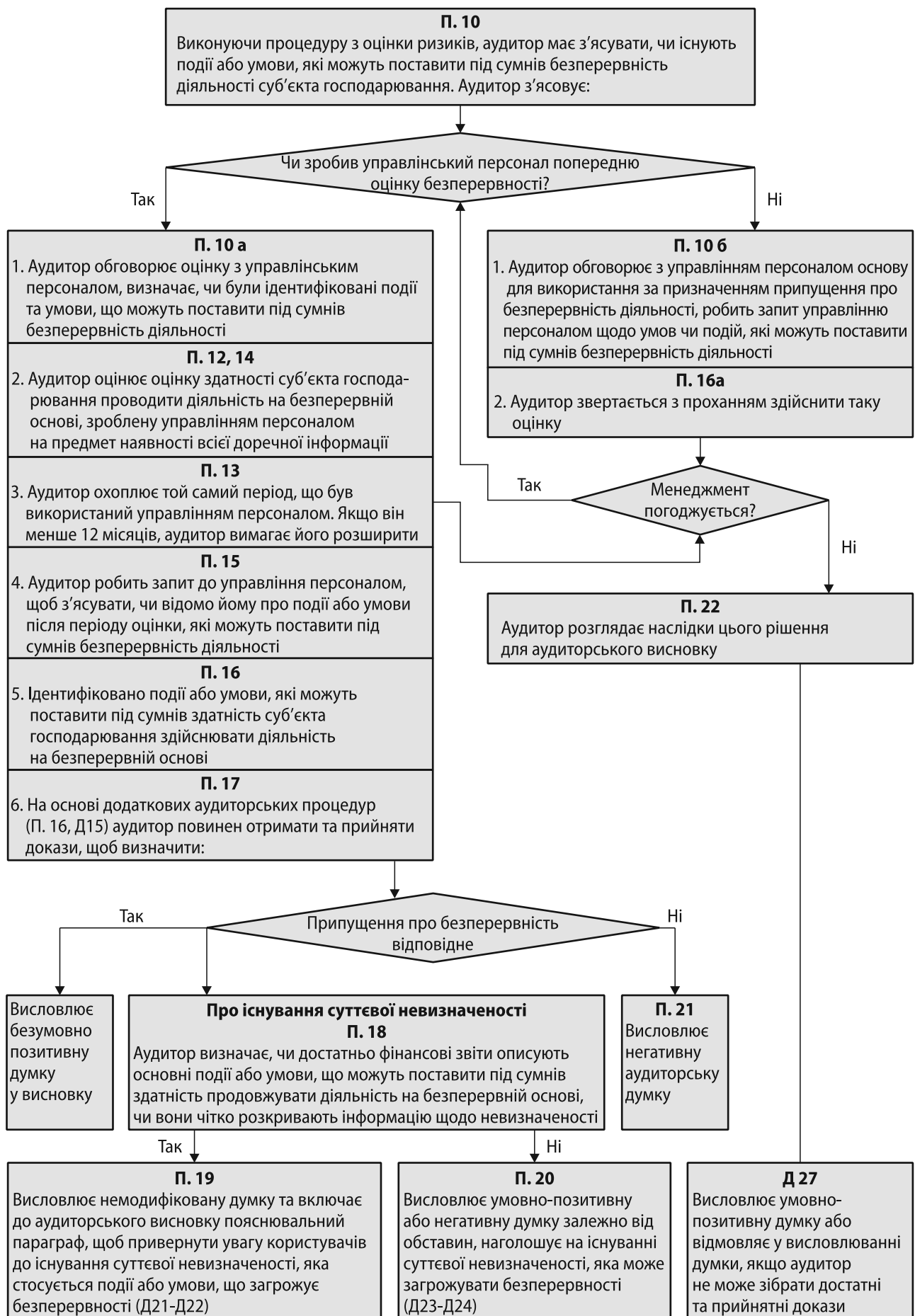

Рис. 3. Етапи аудиторського дослідження безперервної основи діяльності підприємства в майбутньому (згідно з МСА 570 «Безперервність»)

Сформульовані припущення мають бути обґрунтованими, релевантними, достовірними, нейтральними, зрозумілими та повними.

Розгляд припущень обґрунтованої основи пов'язаний із системою припущень і кожним припущенням окремо. Часто вони взаємозалежні, тому аудитор має впевнитись у їх несуперечливості. Конкретні припущення можуть здаватись обґрунтованими поодино, але виявитись необґрунтованими у контексті інших. Для цього ми радимо з'ясувати такі питання:

- чи виявляються обґрунтованими окремі припущення;
- чи є припущення взаємозалежними і послідовними;
- чи залишаються припущення обґрунтованими, якщо їх розглядати сукупно;
- чи відповідно вони відображають спостережні ринкові припущення.

В термінології оцінювання припущення також називають вихідними даними. МСА 540 «Облікові оцінки» [3, с. 499] висуває такі вимоги до їх якості:

- 1) припущення мають бути доречними і повними, тобто враховувати всі доречні обставини;
- 2) послідовними, тобто узгодженими між собою, з бізнес-планом суб'єкта господарювання та зовнішнім середовищем;
- 3) підтвердженими документально.

Припущення є значним, якщо обґрунтована зміна в його положеннях суттєво вплине на розмір облікової оцінки [3, с. 511]. Підтвердження таких припущень можливе за допомогою стратегічного аналізу та управління ризиками (*due diligence*).

У процесі побудови припущень аудитор слід оцінити джерело та достовірність аудиторських доказів, що їх обґрунтовують. У деяких випадках припущення ґрунтуються на застосовній інформації, отриманій із зовнішніх джерел (спостережні вихідні дані) – «припущення, що відображають ціну активу, яку встановили б учасники ринку на основі ринкових даних, отриманих з джерел, незалежних від підприємства» [3, с. 500]. В аудиті вартості підприємства вони зустрічаються рідко. В інших випадках припущення суб'єктивніші (неспостережні вихідні дані) – «власне судження суб'єкта господарювання щодо того, які припущення використали б учасники ринку під час встановлення ціни активу на основі найкращої доступної інформації за конкретних обставин» [3, с. 500]. На практиці відмінність між цими категоріями не завжди очевидна. Слід перевірити їх з позиції минулої

інформації та узгодити з можливостями конкретного підприємства. При застосуванні в аудиті оцінювання неспостережних даних необхідно розглянути ідентифікацію характеристик учасників ринку, доречних для облікової оцінки, модифікації, зроблені в припущеннях, щоб відобразити власний погляд на події, та спосіб врахування порівнювальних операцій [3, с. 512].

Припущення, на яких базується оцінювання вартості потенційних об'єктів інвестування, відображають очікувані результати конкретних цілей і стратегій. Щоб бути обґрунтованими, такі припущення, взяті окремо і загалом, мають бути реалістичними й несуперечливими щодо:

- загального економічного середовища та економічних обставин суб'єкта господарювання;
- його планів;
- ризику, пов'язаного з грошовими потоками, включаючи їх можливу несталість та її вплив на ставку дисконту;
- інших припущень.

Припущення змінюються залежно від характеристики об'єкта, щодо якого їх сформовано, та використаної методики його оцінювання. Так, наприклад, якщо в такій якості вживається дисконтування майбутніх грошових потоків, існують припущення про рівень цих грошових потоків, прогностичний період та ставки дисконтування. Дослідження показало, що аудитор стикається із проблемою вибору з кількох припущень, які використовують різні учасники ринку, що призводить до високого ступеня невизначеності та посилює ризики викривлення. Ймовірність ризиків збільшується і внаслідок неспостережності вихідних даних, оскільки при побудові припущень і експерту, і управлінському персоналу доводиться користуватися власними судженнями щодо того, які припущення використали б учасники ринку під час встановлення ціни підприємства, розробленої на основі найкращої доступної інформації за конкретних обставин.

Проведені автором розрахунки довели, що в разі використання різних методик визначення вартості, які належать до одного концептуального підходу, виникають суттєві розбіжності у вартості одного і того самого об'єкта. В основу кожної з методик покладено різні значущі припущення щодо ставок дисконтування та довжини прогностичного періоду, що пояснює розбіжності, які не можна вважати викривленнями. Подібна відмінність свідчить про те, що вартість чутлива до зміни в припущеннях, тому має високий рівень невизначеності попереднього оцінювання. Це призводить

до значних ризиків. Ми вважаємо, що в такому разі доцільно розглянути діапазон значень вартості, отриманих із застосуванням різних методик, а остаточне рішення залишити на розсуд користувача інформації.

Якщо необхідно зупинити вибір тільки на одній методиці, результати критичного огляду методик дають можливість рекомендувати для оцінювання потенційних об'єктів інвестування методика вартості за майбутніми фінансовими результатами. По-перше, вона враховує індивідуальне ставлення інвестора до ризику. По-друге, як ставка дисконтування вона потребує альтернативних ставок дохідності, наявних для конкретного інвестора на момент проведення процедури оцінювання.

Визначенню вартості потенційного об'єкта інвестування властивий високий рівень невизначеності щодо достовірності попереднього оцінювання. Це пов'язано із характером самої облікової оцінки, кількістю значних і складних припущень, великим ступенем суб'єктивності припущень та факторів, використаних при її здійсненні, неспостережністю більшості вхідних даних на ринку та необхідністю вибору оптимальної методики, котра найкраще відповідає обставинам оцінювання і специфіці об'єкта. Крім того, невизначеність є наслідком тривалості періоду прогнозу, значним ступенем невизначеності, пов'язаної з майбутніми подіями, що криються за використаними припущеннями чи їх результатом і відсутністю об'єктивних даних при застосуванні суто суб'єктивних факторів. При аудиторському підтвердженні вартості потенційних об'єктів інвестування доцільно оцінити вплив невизначеності за такими критеріями:

- розгляд альтернативних припущень та їх результатів, аналіз чутливості вартості до їх змін;
- обґрунтування визначення вартості підприємства, якщо аналіз вказує на низку сценаріїв результату.

Встановлено, що всі фактори, які впливають на рівень невизначеності, характерні для процесу оцінювання вартості потенційного об'єкта інвестування:

- вартість значною мірою залежить від судження;
- вартість чутлива до змін у припущеннях;
- тривалість прогнозного періоду робить недоречними дані, що ґрунтуються на минулих подіях і прогнозах;
- недоступність даних із зовнішніх джерел у більшості випадків;
- значна залежність від неспостережних даних.

Крім того, вартість підприємства безпосередньо залежить від суми і часу майбутніх грошових

потоків, які є наслідком невизначених подій, що можуть статися через багато років. Перевірка відповідності оцінок за справедливою вартістю частково залежить від знання аудитором природи підприємницької діяльності, оскільки вартість підприємства та методика її визначення є досить складними явищами. Різні судження щодо того, як визначити справедливу вартість, можуть призвести до різних висновків.

Аудитор розробляє незалежну оцінку справедливої вартості із застосуванням обраної ним методики для підтвердження оцінки вартості підприємства, оскільки в більшості випадків немає конкретних рекомендацій щодо методики або альтернативних методик оцінювання. Це принципове питання покладено на професійне судження аудитора. Для цього слід з'ясувати мету оцінювання вартості підприємства; наявність загальних рекомендацій щодо прийнятної методики в галузі його функціонування; наявність інформаційного забезпечення, релевантного для оцінювання. Іноді визначенню прийнятності певної методики може допомогти дослідження причин відмінностей у результатах оцінювання вартості, до яких вони призводять.

Визнані методики витратного, дохідного та ринкового підходів не можна назвати досконалими й універсальними. Тому доводиться їх модифікувати або розробляти такі, що задовольняють потреби оцінювання вузькоспеціалізованих підприємств. У такому випадку є більші ризики суттєвого викривлення. Методики визначення вартості не можна кваліфікувати як прості та легкозастосовні або засновані на загальнодоступних даних. У разі оцінювання за витратним підходом аудитор постає перед необхідністю визначення облікових оцінок активів та зобов'язань, які в більшості випадків рідко здійснюються та оновлюються. Для них немає активного і відкритого ринку, який забезпечує загальнодоступною та достовірною інформацією про ціни фактичного обліку. У випадку методик дохідного підходу попереднє оцінювання передбачає судження, котре ґрунтується на інформації, доступній на дату визначення вартості, що може змінитися в короткий проміжок часу. Воно охоплює здійснення припущень з питань, які неможливо визначити достовірно на далеку перспективу.

На нашу думку, у довідці про вартість потенційного об'єкта інвестування, котру складають за результатами завдання з надання впевненості, необхідно навести таку інформацію, як: відомості про припущення, використані в процесі оцінювання, підстава та аргументи на користь обраного

концептуального підходу та методики визначення вартості підприємства, джерела і наслідки невизначеності попереднього оцінювання. За умов використання різних методик слід вказати діапазон вартості. Розкриття такої інформації у довідці про вартість є доречним для користувачів для розуміння вартості потенційного об'єкта інвестування. Таким чином, користувач матиме можливість прийняти рішення щодо акту інвестування на основі повних та переконливих даних.

Висновок

Отже, застосування вимог МСА в процесі оцінювання вартості підприємства як потенційного об'єкта інвестування в контексті надання обґрунтованої впевненості дає можливість підвищити достовірність отриманих аудитором оцінок. Це

позитивно впливає на якість аудиторських послуг: об'єктивна оцінка важливих суджень та висновків зменшує ризик та підвищує ступінь довіри користувачів до результатів оцінювання. Внаслідок цього скорочується ризик хибних управлінських рішень із вкладання коштів у потенційні об'єкти інвестування.

Запропоновано методичний інструментарій аудиторських завдань із надання впевненості щодо прогностичної інформації в процесі оцінювання потенційних об'єктів інвестування, що передбачає послідовність аудиторських процедур визначення безперервності діяльності та подальших подій, підтвердження облікових оцінок. Це дало змогу надати переконливі аудиторські докази щодо вартості таких об'єктів потенційним інвесторам і зменшити невизначеність прийняття інвестиційних рішень.

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 р. № 2658-III, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
2. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений Постановою КМУ від 10.09.2003 р. № 1440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п>
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=702
4. Момот Т.В. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології / Т.В. Момот. – Х.: Фактор, 2007. – 224 с.
5. Хаустова В.Є. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів господарювання (на прикладі металургійної галузі України): Монографія / В.Є. Хаустова, І.Г. Курочкіна. – Х.: ВД «Інжек», 2009. – 268 с.
6. Корягін М.В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку: Монографія / М.В. Корягін. – Львів: ТОВ «Інтерсервіс», 2012. – 262 с.

1. The Law of Ukraine "On estate evaluation, evaluation of estate rights and professional evaluation activity in Ukraine" 12.07.2001 № 2658-III, [electronic resource]. – Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> [in Ukrainian]
2. The National Standard № 1 "Main principles of evaluation of estate and state rights", Decree of the Cabinet of Ministers from 10.09.2003 № 1440. [electronic resource]. – Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п> [in Ukrainian]
3. International Standards on Auditing (edition 2012) [electronic resource]. – Available at: http://www.apu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=702 [in Ukrainian]
4. Momot T.V. Business evaluation: modern technologies. – Kharkiv: Factor, 2007. – 224 p. [in Russian]
5. Haustova V.E., Kurochkina I.G. Business evaluation of entities (on example of metallurgy of Ukraine): Monograph. – Kharkiv: Publisher House "Inzhek", 2009. – 268 p. [in Ukrainian]
6. Koryagin M.V. Evaluation of the enterprise in the accounting system: Monograph. – Lviv: LLC "Interservice", 2012. – 262 p. [in Ukrainian]

Дата подання рукопису: 11.05.2014 р.